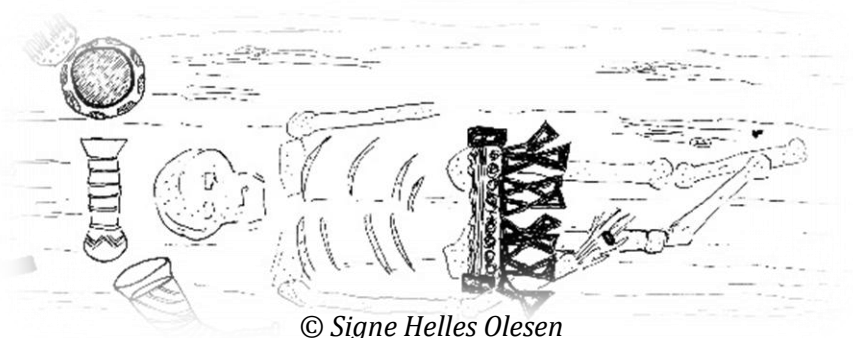

Intet nyt fra jernalderen...?

Nye fund og forståelser

Jernalderseminar d. 26. september 2025

Museum Midtjylland, Vestergade 20, 7400 Herning

Museum Midtjylland, Museum Skanderborg, Museum Horsens og Museum Silkeborg inviterer til årets jernalderseminar i Herning fredag den 26. september 2025 kl. 9-17.

Fordi jernalderen i mange henseender opfattes som forudsigelig og ensartet, kan det være svært at håndtere det nye, det uventede og det interessante, som i glimt dukker op på næsten enhver jernalderudgravning. Med årets jernalderseminar ønsker vi at give plads til de ejendommelige jernalderfund, der skaber grobund for nye forståelser af individ og samfund i jernalderen.

Der bliver plads til eftertanke og den forundring, vi oplever, når vi støder på nye anlægstyper og anderledes fund, der bryder med vores forståelse af jernalderen. Nye erkendelser, der rokker ved vores viden. Fund der ikke passer ind.

Der er tale om fund i bredeste forstand; uforklarlige bygninger eller konstruktionsmæssige træk, sære karformer, usædvanlige hændelsesforløb eller floteringsresultater, skæve dateringer eller uorden i en ellers ordentlig jernalder. Hvordan bruger vi de anderledes fund til at tænke nyt? Og hvorfor bruger vi dem ofte alt for lidt til at tænke nyt?

Deltagerpris 300 (studerende 150).

Tilmelding til seminar senest 1. september via dette link:

<https://museummidtjylland.dk/events/intet-nyt-fra-jernalderen-heldagsseminar/>

Program

9.00 - 9.25 **Ankomst og morgenkaffe (kaffe/the & croissant/frugt)**

9.30 - 9.45 **Velkomst, Louise Søndergaard, Museum Skanderborg/Aarhus
Universitet: *Intet nyt fra jernalderen?***

9.45-9.55 **Lars Egholm, Nordjyske Museer: *Bronzealderens sidste hus.***

Ved en udgravning i Støvring af et større bopladskompleks der dateres fra midten af bronzealderen til starten af yngre jernalder, blev der undersøgt 160 bygninger over et 16 ha stort område. Et enkelt hus skiller sig ud fra mængden ved at indeholde 10 hele lerkar. De er sandsynligvis placeret i og ved huset i forbindelse med husets nedlæggelse. Både hustypen og keramikken placerer denne begivenhed på overgangen mellem yngre bronzealder og ældre førromersk jernalder. Ingen af bebyggelsens andre huse indeholder keramik i denne mængde. Så hvorfor skiller dette hus sig så meget ud? Dette og andre spørgsmål vil blive analyseret og fremlagt, ligesom bebyggelsens overordnede karakter beskrives.

9.55-10.15 **Signe Helles Olesen, Museum Horsens: *De tre kammergrave fra Lærkenfeldt – nye fund og erkendelser.***

I sommeren 2024 udgravede Museum Horsens en rig grav fra sen YRJ. Den lå lige op ad de to kendte Lærkenfeldt-grave, som blev udgravet for 100 år siden og genudgravet i forbindelse med udvidelsen af motorvej E45. Alle tre grave er kammergrave og repræsenterer jernalderelitens begravelser. I kraft af især bælder og importerede glas hæver Lærkenfeldt-gravene sig over de få kendte samtidige jyske våbengrave fra YRJ. De er på niveau med andre rige skandinaviske grave, hvor våben forekommer, men ikke er det dominerende element – f.eks. Sætrang i Buskerud i Norge, Lilla Jored i Bohuslän og Tibble i Uppland i Sverige. Bælterne tager inspiration i det romerske militær og de tilhørte jernalderens elite, som havde den højeste rang i de skandinaviske hære. Disse typer grave er tit beskrevet som våbengrave, men det er kun en af gravene, som indeholder et fuldt våbenudstyr bestående af sværd, skjold, kniv og to lancespidser. De to andre grave med pragtbælder indeholder kun enkelte våben, den ene en dolk og den anden muligvis en lanse. Måske er det på tide, at vi erkender, at vi skal inddele kammergravene i flere undertyper som pragtbæltegrave, våbengrave, smykkegrave, glasgrave, lerkargrave eller magtgrave? Eller er det noget helt andet vi skal erkende? Måske skal vi snarere erkende, at vi skal se på hver enkelt grav og dens genstande med et genderarkæologisk perspektiv på genstandenes kontekst og betydning?

10.20-10.40 Jannie Koster Larsen, Moesgaard Naturvidenskab: *Hvor er hoveddøren? Trækulsanalysernes fortælling om jernalderhusets opbygning og anvendelse.*

Stolpehulsfyldets sammensætning af forkullede planterester er for mange lig med en dateringsmulighed og floteringsprøver en meget almindelig fundtype. Men udnytter vi egentlig prøvernes fulde potentiale? Eller kan vi ved at undersøge dem på en ny måde, også opdage noget nyt og stille nye spørgsmål? Med udgangspunkt i trækul fra stolpehulsfyld vil dagens præsentation give rum for nye anskuelser af jernalderhusets anvendelse, konstruktion og udvikling. Udgangspunktet er et sammendrag af resultater af flere nyere tids trækulsanalyser - både fra det "almindelige" og det "særlige" hus. Uagtet prøvetagnings-strategien demonstrerer analyserne hvordan trækulsprøver fra stolpehulsfyld kan bidrage med hidtil skjulte fortællinger om husets opbygning og udnyttelse, og hvordan 'huset' gennem jernalderen synes at være under konstant forandring. Og selv når bevaringsgraden er dårlig, og kun de dybeste stolper står tilbage, kan trækullets sammensætning vidne om samtidighed og relationer.

10.40-11.00 Nikolaj Kristensen, Kroppedal Museum: *Sære fund fra Kirstinehøj, Amager – udtryk for import og status?*

På Kirstinehøj blev der fundet spor af hørproduktion i et usædvanligt omfang. Det betyder sandsynligvis, at hørtekstilerne var til videresalg og at landsbyen var velstående. Placeringen nær Øresund synes ligeledes velegnet til handel. Der var dog ingen metalfund, perler eller gravplads, der kunne sandsynliggøre antagelsen om overskud. Bopladsen er typologisk dateret til førromersk jernalder/ynge bronzealder, hvor det kan være vanskeligt at vurdere status. Ud fra enkelte, usædvanlige fund kan der måske alligevel være spor af import og status; Blandt alt det almindelige bopladskeramik var der enkelte usædvanlige/unikke keramikfund, som kan være udtryk for import. Problemet er at finde paralleller, der kan afklare keramikens oprindelsessted. En enkelt, mulig grav indeholdt en klump rav og lå under en større grube. Gruben gik næsten ned til bunden af den mulige grav og var måske et plyndringshul, men paralleller er det ikke lykkedes at finde. Et hus var usædvanligt langt for sin type og havde mange, korte spænd, hvilket normalt tolkes som et udtryk for staldfunktion, men egentlig er huset den mest oplagte "stormandsgård" på lokaliteten. Det er formentlig igennem sammenhæng mellem den store hørproduktion og de usædvanlige fund, at lokalitetens rolle skal forstås.

11.00-11.20 Christina Holdgaard Schultze, Museum Odense: *Intet nyt om keramikken? Tyndslibs-analyse af jernalderkeramik fra Rosenholmvej og Bellinge Fælle.*

I mange år har de store mængder af keramik fra jernalderudgravningerne hovedsageligt været anvendt til typologisk datering af bopladser, grave mm. Men naturvidenskabelige analyser skaber grundlag for mange nye spørgsmål om keramikens fremstilling og brug. Med tyndslibsanalyse af keramik kan mineraler og bjergarter i godset identificeres, og processer i fremstillingen som f.eks. valg og håndtering af ler og magringsmateriale, formgivning, overfladebehandling og brænding kan studeres. Ved

petrografisk analyse af gravkeramik (ÆRJ) fra Rosenholmvej ved Herning og urner (YRJ-ÆGJ) fra Bellinge Fælle ved Odense er det blevet vist, at der er variation i produktionsteknik og ressourceanvendelse i jernalderens gravkeramik. De observerede forskelle hænger sammen med godsets kvalitet og karrenes former, og metoden kan således gøre os klogere på traditioner ifm. keramikproduktion samt håndværksprocesser og ressourceudnyttelse i jernalderen.

11.25-11.45 Søren Timm Christensen, Museum Midtjylland: Med tømmer, kile, tængsel og mejsel. Førromersk jernalder i Vildbjerg ved Herning.

Endnu engang kaster Vildbjerg ved Herning uventet fund fra tidlig førromersk jernalder af sig. De førromerske huse i området er generelt utrolig velbevaret og giver derfor et godt indblik i selve konstruktionen. Der er, som noget nyt, fundet arbejdsredskaber af jern i tre huse fra tidlig førromersk jernalder. De kan belyse tømmer- og snedkerarbejde, tidlig jernproduktion og smedehåndværk i Danmark.

På en nærliggende plads viste det sig, at dele af tømmeret, fra selve huskonstruktionen, var bevaret. Enkelte planker var placeret, så de eventuelt kan beskrives som en indvendig beklædning af vægen. Det er ikke første gang, vi har førromersk huse med bevaret træ i området. Således blev der i 2008 undersøgt to huse, som viste konstruktionsmæssige detaljer, som kunne dendrokronologisk dateres. Kan det eventuelt rykke på vores datering af de førromerske huse samt understøtte kalibreringskurven for dendrokronologien? Med de nye fund, kan vi måske også begynde at belyse dele af selve konstruktionen over jorden og ikke mindst arbejdsmetoder. Oplægget vil fokusere på huskonstruktioner, datering og arbejdsredskaber med udgangspunkt i de to nye fund.

12.00-13.00 Frokost

13.00-13.20 Niels Haue, Nordjyske Museer: En Gallo-romersk tempelbygning på afveje i det yderste Germanien.

I år 2000 undersøgte Vendsyssel Historiske Museum en unik jernalderboplads ved Øksenhede vest for Sæby. Bopladsen dateres til den tidlige del af romersk jernalder, og i den sydlige del af bopladsen fremkom et rektangulært stenfundament, der omkranser en mindre stolpesat bygning. Bygninger med stenfundamenter optræder ellers først i middelalderen, og tilstedeværelsen af stenbyggede mure ved Øksenhede foregriber således udviklingen med mere end 1000 år. Den særegne konstruktion blev ved udgravningen tolket som et udhus, men et nyt studie sandsynliggør at der i stedet kan være tale om et Gallo-romersk tempel. I de senere år er der fremkommet andre bopladser, der også vidner om fremmede impulser, større rigdomme og egentlige fyrstesæder (bl.a. Hedegård, Ørregård, Rosenholmvej og Fæsted). Med fremkomsten af industrielle landsbyer, før-kristne kultsteder, romerske villaer og militære forskansninger med tydelig inspiration fra Romerriget, er det ikke længere et videnskabeligt vildskud at forestille sig et romersk eller keltisk inspireret tempel i den fjerneste afkrog af Germanien.

13.20-13.30 Pernille Pantmann, Museum Nordsjælland: *Ejendommelige øjebliksbilleder – ubestemmelige trægenstande som en del af jernalderens deponeringspraksis.*

Vådområdernes spektakulære fund har i århundreder domineret vores forståelse af jernalderens deponeringspraksis, og der er skrevet hele værker om f.eks. våbenofrene og de store metalkar. Det er der imod langt vanskeligere at få et overblik over de mere ydmyge og dog ret ejendommelige fund af trægenstande. De seneste års udgravninger i de nordsjællandske vådområder har betydet, at kategorien "ubestemte trægenstande" er voldsomt forøget. Men hvordan arbejder vi med en så forskelligartet gruppe som denne? Repræsenterer fundene noget særskilt, eller er de blot et kuriøst indslag i periodens ret komplekse og stærkt varierede deponeringspraksisser? Vogndele og den slags er let genkendelige om end vanskelige at fortolke. Men hvordan forstår man planken med konkav ende og med en barkklædt gren i den modsatte ende? Dertil en lys sten placeret midt på planken dækket af en håndformet gren med fire fingre. Der er bestemt en mening i orkestreringen og placeringen, men hvilken? Og hvordan finder vi paralleller til det, hvis der ikke er en almen forståelse for, at dette virkelig er et fund på linje med alt andet og det bare gemme af vejen i en kategori af ubestemmelige trægenstande?

13.30-13.40 Christina Wølch Staffe, Arkæologi Vestjylland: *Et lukket værksted? Skovmarksovnene fra Tastrup syd.*

Nær byen Sig ved Varde, blev der i sommeren 2024 udgravet en jernudvindingsovn af skovmark-typen med tilhørende konstruktion. Konstruktionen her adskiller sig fra andre som er set til disse ovne. For hvor der fra lignende anlæg har været fire tagbærende stolper, har denne også haft tætstillede vægstolper hele vejen rundt, og det giver anledning til at forestille sig et mere lukket rum. Ovnen har en typisk opbygning med en kerne omkranset af tyk ovnkappe, et slaggeudløb og en stensætning, men det indre rum omkring ovnen har ingen spor efter esse og ambolt, kun et enkelt fund af hammerskæl. Måske selve smedearbejdet er foregået andetsteds og denne blot er til udvinding? Oplægget er et forsøg på at bidrage til variationen af skovmarksovne, og de smedjer/smeltehytter som har tilknytning til disse anlæg, men samtidig også at besvare nogle af de spørgsmål som opstår, når man pludselig står med et anlæg som dette.

13.50-14.00 Mikkel Kiildsen, Viborg Museum: *Øster Kølsen – en befæstet bebyggelse fra ældre romersk jernalder.*

Strategisk placeret på det høje land ved sydsiden af Skals Ådal, med udsigt over åens udmunding i Hjarbæk Fjord og ovenfor den gamle passage over ådalen nær deltaet af Skals Å, ligger en ejendommelig befæstet bebyggelse fra tidlig romersk jernalder. Pladsen blev opdaget i 2009 via luftfoto, hvor der kunne anes afgrødespor fra langhuse samt to grøftforløb, som løber sammen ved en stadig synlig og markant vold ud mod ådalen. Systematiske detektorafsøgninger i årene har givet en stor mængde fund fra førromersk jernalder til middelalder, mens en sonderende forundersøgelse i 2012 pegede i retning af ældre jernalder, om end senere faser ikke kunne udelukkes. Med midler fra puljen til dyrkningstruede lokaliteter blev dele af bebyggelsen undersøgt i 2023, og dateringen peger mod

begyndelsen af vores tidsregning. Ældre jernalders befæstede bebyggelser kendes efterhånden flere steder i Jylland. Mange ligger lavt og omgivet af mose, mens Øster Kølen bl.a. adskiller sig ved at være en smule yngre og ligge højt i landskabet på et sted, hvor man har kunnet overskue og måske kontrollere færdslen fra den befæstede bebyggelse.

14.10-14.20 Merete Schifter Bagge, Museum Skanderborg: Tårnhøje bygninger i den førromerske jernalder?

På en større jernalderlokalitet ved Firgårde i Østjylland blev der i 2016 udgravet et særligt gårdanlæg fra den yngre del af førromersk jernalder. Gården var omsluttet af et hegn med personindgange og en mulig vognåbning. Et klejnt hovedhus på omtrent 50 m² lå i den sydlige del, mens et mindre udhus og en hegnsbygning stod i den centrale del af gården. Længst mod nord havde man i gårdens anden fase tilføjet en bemærkelsesværdig bygning på 25 m². Modsat hovedhuset, så var der her tale om velfunderet bygning med brede og dybe tagbærende stolpehuller, en markant indgangsåbning, hjørnestolper og vægstolper. I en af de tagbærende stolpehuller blev der fundet større dele af en knust og sekundært brændt vase, et enkelt glittet skår og to knusesten. Huset er den eneste af sin slags på lokaliteten, hvor det ellers vrimlede med udhuse. Hvor meget tør vi lægge i tolkningen af sådan en bygning. Taler vi om to etager? Er det et gæste/gildehus? Er det en bygning til udførelse af religiøse akter? Eller?

14.20-14.30 Ina Thegen, Aarhus Universitet og Kent Otte Laursen, Vejlemuseerne: Den lille økonomibygning på prærien.

Ved en prøvegravning af 145.000 m² forud for anlæggelse af biogasanlæg og forskningscenter Green Lab Skive i 2017, var eneste fund en isoleret bygning, placeret yderst i undersøgelsesområdet ned mod Kåstrup Bæk. Bygningen udviser nogle specielle træk, der afviger fra jernalderens almindelige beboelseshuse. Der er kun fundet ét sæt tagbærende stolper til den 14 meter lange og 5,5 meter bredde konstruktion. Både vest- og østgavlen er uden stolpehuller. Det er muligt at konstruktionen har haft åbne gavle, men dertil ses to indgange, placeret asymmetrisk på langsiderne, og ud for hver indgang ses en stolpe, placeret ca. 0,8 meter ud for væglinjen og ca. 0,5 meter væk fra indgangene. Disse stolper er placeret spejlvendt i forhold til hinanden. Funktionen kan være en automatisk lukkeanordning, med en ophængt horisontal bjælke, designet til at holde kreaturer ude, som det er foreslået for et lignende fænomen, der ses ved portene gennem hegnsforløbet omkring landsbyen Grøntoft A. Hvis denne tolkning er rigtig, er der formentlig tale om en lade. Bygningen kan have været knyttet til bebyggelser fundet ca. 1 km mod vest, med funktion som en off-site økonomibygning.

14.30-14.40 Sarah Hjøllund Sørensen og Michelle Wølch Staffe, Arkæologi Vestjylland: De indre strukturer i jernalderhuset.

Over en årrække har arkæologer fra MuseumVest samt Arkæologi Vestjylland, observeret et konstruktionsmæssigt træk i enkelte spredte germanertidshuses indre konstruktioner. Helt konkret er der tale om en firstolpekonstruktion i relativt ens dimensioner der i alle tilfælde befinder sig i

beboelsesenden, i de fleste tilfælde op mod sydsiden af væggen. Der er indtil videre ringe indikationer for funktion eller anvendelse. Med udgangspunkt i en observeret lokal tendens, vil vi gerne opfordre til en øget opmærksomhed på de mindre kendte indre strukturer i de ellers meget strukturerede 'typehuse' fra jernalderen over en bred kam.

14.45-14.55 Esther Stücker Jeppesen, Aarhus Universitet: Hedegård som Oppidum.

I det 2. århundrede f.Kr. opstod oppida, som centrale udtryk for social kompleksitet og begyndende urbanisering i det "keltiske" Centraleuropa. Samtidig fandt væsentlige sociale forandringer sted i det nuværende Danmark, hvilket afspejles i det arkæologiske materiale. Under overgangen til romersk jernalder fremstår bebyggelsen Hedegård i Midtjylland som et særligt fænomen, kendetegnet ved dens størrelse og særlige konstruktioner, der belyses af nuværende kampagne. Det undersøges her, i hvor høj grad Hedegård opfylder de traditionelle kriterier, der definerer et oppidum. Dette gøres gennem komparativ analyse med udvalgte oppida. Ved at tage de nyere forståelser og diskussioner af oppida-konceptet i betragtning, fremstår Hedegårds særlige funktion i relation til dens samtid. Der argumenteres for, at det nærmere er funktionen og processerne, som oppida repræsenterer, snarere end et fastlagt stadie i tidlig statsdannelse.

Men hvor sammenlignelig er Hedegård med Oppida-komplekserne, når der er betydelige geografiske og strukturelle forskelle? Hvilke implikationer har anvendelsen af oppida-begrebet uden for dets oprindelige kontekst? Hvad resulterer sammenligningen med Oppida i, for tolkningen af Midtjylland i sen førromersk og tidlig ældre romersk jernalder? Hvorvidt Hedegaard som Sydsandinavisk plads meningsfuldt konceptuelt kan sidestilles med oppida, som Centraleuropæisk fænomener, er derfor centralt spørgsmål. Ved at adressere disse spørgsmål gennem eksemplet Hedegård bidrager projektet til forståelsen af komplekse samfund i sen førromersk og tidlig ældre romersk jernalder.

15.00-15.30 Kaffepause

15.30-15.50 Jeppe Boel Jepsen, Museum Nordsjælland: Det rituelle hus – tro er det man ikke kan se, og sjældent røre.

Jernalderens tro bevidnes af utallige mangeartede fund. Tørbundsfund af rituel karakter fra bebyggelser og gravlæggelser møder dog ofte unødvendig skepsis. Selvom de fleste rituelle handlinger på tør bund sjældent efterlader fysiske spor, påtræffes lejlighedsvis genstande med forbindelse til jernalderens ritualer. I 2022 undersøgte museet bebyggelse fra ældre jernalder ved Pårup, af seks gårdsenheder med funktionsgruber og pyrotekniske anlæg. Et gårdsanlæg udskilte sig ved at indeholde fund af afvigende karakter eller kontekst, fund som tolkes som levn fra rituelle handlinger. Fundene bestod af råler, forstenede søpindsvin, behugget kvarts, 'elleskud', miniaturekar, knusesten, systematisk beskadigede keramik og ubearbejdet flint i sluttet kontekst. Fundene forekom i eller ved indgange, stolpehuller, indvindingsgruber, opbevaringsgruber og pyrotekniske anlæg. Samme fundtyper kunne ikke genfindes i lignende kontekst blandt de øvrige

gårdsenheder. En gennemgang af tilgængelig litteratur viser at flere af disse elementer fra Pårup 2-udgravningen kan genfindes fra vådbundsdeponeringer, bebyggelser og gravinventar fra perioden fra ind- og udland. Flere fundtypers funktion er profane, men forekomster i afvigende fundkontekster, tolkes anvendt rituelt. Fundene inddeles efter paralleller fra senere folketro, i to grupper, afværge- og besværgemagi. Afværgeomagi ved indgangspartier og fødevarer, og besværgemagi ved dyrehold. Der forekommer overlap mellem de to gruppers findesteder. Blandt bevaret gravinventar kan kun afværgeomagi erkendes.

15.50-16.00 Mads Bakken Thastrup, Moesgaard Naturvidenskab: "Sære" arkæobotaniske fund.

At jernalderen skulle være forudsigelig og ensartet, er ikke noget, vi oplever indenfor arkæobotanikken. I dette foredrag præsenteres en række usædvanlige og interessante fund fra vores mange arkæobotaniske analyser og kursoriske gennemsyn. Disse fund, som omfatter alt fra sjældne plantearter til uventede sammensætninger, udfordrer vores nuværende forståelse af jernalderens landbrug. Ved at undersøge disse "sære fund" ønsker vi at belyse, hvordan de kan bidrage til nye indsigter i jernalderens agerbrug. Foredraget vil også diskutere de metodiske overvejelser og de udfordringer, vi står overfor, når vi støder på sådanne uventede resultater. Vi håber på at kunne inspirere til nye spørgsmål og perspektiver indenfor arkæobotanikken og arkæologien, og dermed fremme en dybere forståelse af jernalderens kompleksitet og mangfoldighed.

16.05-16.15 Susanne Østergaard, Moesgaard Naturvidenskab: Jernalderens begravelser – hvad de brændte knogler kan fortælle.

I de seneste par år er der blevet analyseret en del knoglematerialer fra jernalderens urne- og brandgrave. De brændte knogler rummer meget ny information og kan vise os andre og nye sider af jernalderens begravelsesskikke og tankeverden. Der ses jævnligt grave med flere personer og dyr er i perioden en vigtig del af gravgaverne. Det ser også ud til at børn bliver begravet på lige fod med de voksne. I oplægget vises nye og spændende resultater af analyserne af knoglematerialet fra forskellige udgravninger i Østjylland og Midtjylland. Blandt andet fra to udgravninger ved Horsens, Hedegård i Midtjylland og Halgaard Enge ved Holstebro.

16.15-16.25 Liv Stidsing Reher-Langberg, Moesgaard Museum: Et nedgravet og nedbrændt hus.

I 2022 foretog Moesgård en undersøgelse af en lille bebyggelse fra yngre førromersk jernalder, ved Trige, nord for Århus. I den meget grusede undergrund fandtes tre treskibede huse, hvor alle stolpehuller var tæt pakkede af sten. Men på det højstliggende sted i hele området var der et lille grusfrit areal, og hér lå dét, der skulle vises sig at være et lille nedgravet hus. I det meste af huset var der store plamager af ituslåede lerkar, og brændte planker og mængder af trækul lå spredt blandt de mange lerkarskår. Dette skulle vise sig at give os et lille indblik i en (måske) voldsom brand og ikke mindst i husets funktion.

MUSEUM
MIDTJYLLAND

MUSEUM
SILKEBORG

MUSEUM
SKANDERBORG

HØRSENS
MUSEUM

16.30-16.50 Elias Witte Thomsen, Vejlemuseerne: *Løsning Søndermark – En kulturlagsplads med våbenofferfund fra yngre jernalder.*

I forbindelse med Vejdirektoratets udvidelse af E45, foretog Vejlemuseerne i 2024-25 en større systematisk udgravning af en kulturlagsplads med omfattende deponeringer af våben- og hærudstyr, umiddelbart vest for Løsning, Hedensted. Kulturlagene er hovedsageligt akkumuleret fra det 1. til og med det 3. årh. Herefter synes aktiviteten at stilne af. I slutningen af det 4. og begyndelsen af det 5. årh bliver lokaliteten beboet igen, og tager form af en eliteresidens. I de sidste faser af bebyggelsen foretages flere, omfattende deponeringer af våben- og hærudstyr på pladsen. Det deponerede materiale består bl.a. af over hundrede spyd og lanser, en håndfuld sværd, en ringbrynje og dele af en romersk kamhjelms. Deponeringerne blev foretaget i stolpehuller og lave nedgravninger i tilknytning til to huskonstruktioner, henholdsvis et beboelseshus og en halbygning. Deponeringsskikken varierer husene imellem. I det ene er deponeringerne foretaget i forbindelse med sløjfningen af konstruktionen, mens det i det andet er foretaget i forbindelse med opførelsen. Her vil de foreløbige resultater af udgravningen af de to hustomter og deponeringerne blive præsenteret, såvel som fundets potentiale for belysningen af militære elite og dennes rolle i kamp- og efterkrigshandlinger i de spæde afsnit af den germanske jernalder.

16.50- Afsluttende diskussion og opsamling v. Katrine Balsgaard Juul, Museum Horsens

17.30 Middag på restaurant i Herning.

Tilmelding til Martin Winther Olesen på mwo@herning.dk senest 19. september.